

Tale til nordmenn i Syd-Amerika 17 mai 1943

Utkast til tale til Syd-Amerika.

STATSMINISTEREN
Arkiv

Idag står flaggstangen naken utenfor Eidsvoldsbygningen.

Idag må minnet om Eidsvolds-verket ikke feires i Norge, og ord om frihet og framtidsmål i et selvstendig Norge må ikke sies høyt og åpent.

I tre år har Norge vært terrorisert og utplyndret av utenlandske soldater. En fremmed makt har forsøkt å myrde den frihet som Norge selv vant seg ved Grunnloven av 17. mai 1814.

De har forsøkt ja, men de har ikke maktet den oppgaven og vil heller aldri make den. De har okkupert landet og besatt det militært, men det norske folk har de ikke vunnet, langt mindre overvunnet. Og folkets frihetsvilje er sterkere nå enn før 9. april 1940.

Det norske folk, - hjemmefronten, - har ikke kunnet føre kampen med krigens våpen. I så måte har den vært våpenløs. Men de våpen som den har hatt til sin rådighet, er gamle og prøvede i kamp for hjem, fedreland og frihet. Det er samhold, troen på retten og rettferdighetens sak, og viljen til å ofre alt, ja, seg selv for landets og folkets frihet.

Med disse våpen har hjemmefronten inntil videre ført kampen mot overfallsmenn og forrædere, men vær sikker, det kommer en dag da det norske folk ved siden av disse våpen, - som forøvrig

aldri må mangle i noen ærlig nordmanns rustning, - også vil få andre våpen i hende. Sluttoppgjøret både med overfallsmennene og forræderne nærmer seg for hver dag som går. X X

Over hele den allierte verden reises kravet om at ut av krigens helvete må det stige fram en ny og bedre verden. En verden hvor trygghet og rettferdighet, - nasjonalt og sosialt, - er sikret både nasjoner og individer. En verden hvor felles-interessene har avløst enkelt-interessene, og hvor enhver kan sitte trygt, om ikke under sin vinstokk og sitt fikentre, så dog i sitt eget hus og hjem, eller på den jord som en har ervervet seg retten til ved sitt arbeid i sitt ansikts sved.

Norge var før 9. april 1940 godt på vei mot mange av de mål som nå stilles opp av andre nasjoner. Vi ble i mange henseender regnet for et foregangsland.

Det det gjelder om for det norske folk er å vinne igjen det som er tapt under krigen og okkupasjonen, og dertil å nå enda lenger fram på den vei som fører mot trygg folke-lykke.

Tusener har ofret sitt liv for Norge. Mange av dem kviler i fremmed jord, og enda flere har funnet sin grav ute på de forskjellige verdenshav, hvor de i dont og død tjente Norge til sin siste stund.

Norske kvinner og barn kan derfor ikke i framtiden legge blomster på deres grav. Men det betyr ikke at de og deres

gjerning er glemt.

For alle dem som har ofret det dyreste et menneske rår over, livet, - vil det norske folk berede en helte-kirkegård i sin historie og i sin takknemlige erindring. Og denne kirkegård vil kommende slekter verne om lenge etter at andre såkalte helte-kirkegårder er jevnet med jorden og glemt av alle.

Vi takker dem for deres gjerning og for det eksempel de har gitt oss og etterslekten ved å holde mål i en vanskelig tid.

Og skulle så ikke det norske folk klare gjenoppbyggingens tunge og vanskelige oppgave, når Norge igjen er et fritt land og folket på ny er herre i sitt eget hus?

Jo, jeg er sikker på det. Den kraft og utholdenhet som er vist i disse år sier oss at ingen oppgave, intet problem vil være for tungt eller for stort for et samlet og et enig folk.

Vi som idag befinner oss utenfor Norge, vi er ikke bare i tankene og i drømmene, men også i virkeligheten stadig på reise hjemover. Etterhvert som seirens dag nærmer seg, flyttes også vi nærmere og nærmere vårt hjem og fedreland.

Vi vet hvordan det fortoner seg når en ute fra havet nærmer seg Norge.

Det første en ser av landet er bare fjell i fjell, - fjellgaren rundt hele Norge. Hele landet synes stengt og lukket.

Men reisen fortsetter, og etterhvert som en kommer nærmere, viker fjellene likesom til side, og landet åpner seg mer og mer.

Det blir kløfter og skar i fjellgaren, og disse blir igjen til brede dalfører med vakre ller, kranset av grønne skogåser. Og bak dette igjen blånende fjell, som står vakt om nye ller og brede bygder, og skoger og fjellheier like inn i uendeligheten.

Dette er Norge!

Og slik vil vi finne landet en dag, rensset og befriet for tysk og norsk utøy, stålsatt og herdet i lidelsenes hårde skole.

Og folket vil samlet gå inn for en ny 17. mai-gjærning for å reise og verne dette

Vårt fagre heimlands slott,

med tind og tårn.

Og som det ervdes ned,

alt fagrar led for led,

det byggjast skal i fred

at våre born.